СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 59. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 14-го березня 1938. No. 59. Jersey City, N. J., Monday, March 14, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

НАЦІСТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ҐРАЦУ.

Австрійські „націсти" парадують вулицями міста Ґрац. Австрійський уряд у Відні, побоюючися замаху, вислав до Ґрацу війська, бо, мовляв, між австрійцями, що стоять за прилучення Австрії до Німеччини, та противниками прилучення приходило до бійок.

СТАНОВИЩЕ АМЕРИКИ СУПРОТИ АВСТРІЇ

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Гол заявив, що американський уряд є глибоко зацікавлений у подіях, що тепер відбуваються в Австрії, але в тій справі він не може нічого вдіяти. Гол також заперечив, начебто американський уряд через свого новопісланого амбасадора до Берліну, Вилсона, старався переконати Гітлера, щоб він в австрійській справі був поміркований. Від европейських справ Америка тримається осторонь.

ДАЛЬШИЙ СПІР ЗА ОСТРОВИ.

ВАШИНҐТОН. — Заявляючи, що „Америка мусить бути Америкою", два сенатори, Люіс і Джансон, заявили в сенаті, що конґрес ніколи не одобрить спільного посідання двох островів на Тихому океані, Кантну й Енденбері, з Англією. Як відомо, недавно американський уряд проголосив, що ті острови є власністю Америки, а англійський премієр Чемберлен сказав, що вони належать до Англії. Згадані сенатори підозрівають, що американський уряд хоче прийти до порозуміння з англійським і тими островами завідувати на спілку. Проти того вони запротестували, бо підозрівають, що Англія небавом візьме напрямок, прихильний Японії, а це є проти інтересів Америки.

ПОЛІТИКИ В РОЛІ ПРОРОКІВ.

ШИКАҐО. — Вкупі з подіями в Австрії в шикаґовському університеті студенти пригадали собі лекцію професора політичних наук, Шумана, який сказав 12 червня 1936 р. такі слова: „Наступна війна в Европі зачнеться в 1938 р., другої суботи березня. Я вибираю ту дату з двох причин", говорив професор. „Поперше тому, що до цього часу збросння Гітлера будуть завершені, а подруге тому, що Гітлер усе чомусь свої рішення робить у суботу."

ҐВІТНЕЯ АРЕШТУВАЛИ ЗНОВ.

НЮ ЙОРК. — Відомого американського фінансіста арештовано знов. Попереднього дня арештовано його за те, що в часі банкротства його компанії виявилося, що він неправильно забрав чужі вартісні папери, що були віддані під його опіку. Другого дня викрилося, що це не були одинокі вартісні папери, які він спроневірив, тому його арештовано знов і за високою кавцією лишено на волі аж до часу розправи.

ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ЗІЗНАВАТИ ПЕРЕД ПРЕЗИДЕНТОМ.

ВАШИНҐТОН.—Головний директор „Ті Ві Ей", А. Морган, закликаний перед президента, щоб дав докази на свої закиди, що два інші директори тої компанії, Г. Морган і Ліліенталь, роблять надужиття в завідуванні, відмовився зізнавати. Він недвозначно заявив, що буде зізнавати тільки перед конгресовою комісією, а з допитами президента не хоче мати нічого спільного. Президент йому натякнув, що коли він не має доказів на свої закиди, то повинен зрезиґнувати.

АРЕШТУВАЛИ ШПИҐУНА.

НЮ ЙОРК. — Американська тайна поліція арештувала одного механіка, Фоса, що працював у фабриці літаків Северського. Та фабрика дістала великі замовлення від американського уряду на будову воєнних літаків, серед яких були нові винаходи. Фос, з походження німець, працював у фабрицу Северського і, викравачи всі тайни, доносив це дотичним німецьким властям. Поліція шукає інших членів цеї шпиґунської спілки.

СУДДЯ НЕ СЛУХАЄ СВОГО НАЧАЛЬНИКА.

НЮ ЙОРК. — Суддя Сабатіно дістав від свого начальника, судді Шурмана, приказ, щоб він карав тяжче всіх торговців цвітами, що вештаються по вулиці. Сабатіно відповів, що ніхто йому не має права приказувати, як він має інших карати, бо він слухає тільки своєї совісти. Він також додав, що „люди цього міста повинні звертати більше уваги на грабіжі, що діються довкруги, а не на торговців цвітами".

ПЕРШІНҐ ЗВОРУШЕНИЙ ПОДІЯМИ ЗА ГРАНИЦЕЮ.

ТУКСОН (Арізона). — Генерал Першінґ, який два тижні був дуже хворий, так, що не міг слідити за подіями за границею, тепер, вертаючись до здоровля, висказує своє здивування, скільки то річей за той час змінилося в Европі. Він тепер оживлено дискутує з редактором місцевого часопису про уступлення французького премієра Шотана і про події в Австрії.

АНГЛІЯ ТАКИ ЗАТРИМАЄ ОСТРОВИ.

Хоч американський уряд офіційно признав два острови на Тихому океані своєю власністю і навіть післав туди своїх робітників, щоби підготовили будову летунських майданів, то англійський уряд вислав до Вашинґтону повідомлення, що вважає ці два острови своєю власністю. Як закінчиться ця справа, ще не знати.

СФАЛЬШУВАВ 30 ЩАДНИЧИХ КНИЖЕЧОК.

Львівська поліція впала на слід великої афери фальшівників щадничих книжечок. Французький громадянин, що мешкав у Львові, Бреткур де Мерж Романон, сфальшував коло 30 щадничих книжечок на ріжні назвища. Одного разу навіть заінкасував у той спосіб аж 2,000 зл. Коли в однім почтовім уряді ствердили, що книжечка сфальшована, обманець в ту мить зорієнтувався й утік, залишаючи в руках урядовця книжечку й особистий доказ на назвище д-ра Адама Мальца. Вештався він не тільки у Львові, але й у Кракові, Катовицях, Познані й Варшаві.

ПІДРОБЛЕНИЙ ТЕЛЕФОНОҐРАМ СТАРОСТИ.

В лютім м. р. громадська рада в Ланчині вирішила платити війтові по 120 зл. місячно, секретареві по 247 зл., а помічникові секретаря по 110 зл. Війт і секретарі не були вдоволені з тої ухвали. Вони підробили телефоноґрам, наданий ніби зо староства в Надвірній, що ним староста Вольскі поручає громадській раді в Ланчині скасувати попередню ухвалу й признати війтові та секретарям вищі побори. Цей телефонограм відчитав секретар Г. Ґарліцкі підчас засідання громадської ради, а громадська рада ухвалила війтові й секретарям підвищити побори. Обман виявився й Ґарліцкого та війта Моравецкого й заступника секретаря Г. Сокеля потягнули перед суд до відповідальности.

ІСПИТИ З РУМУНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

Черновецька преса повідомляє, що всі урядовці маґістрату й електрівні у Чернівцях та всі громадські службовики на Буковині, що належать до національних меншин, мусять здавати ще раз іспит з румунської мови. Цим разом переводитимуть ці іспити дуже гостро.

ФУТРО ЗО СХОДУ ПРИВЕЗЛО ПРОКАЗУ.

Донька одного промисловця в Лодзі захворіла досить небезпечною на шкірну недугу, що пригадує в дечому проказу. Устійнили, що цю недугу спричинило затроєння футром, привезеним із закордону.

ЧИСЛО ВОВКІВ РОСТЕ.

За рік 1937 уряд Онтерія (Канада) виплатив нагород на суму $22,797 за вовчі кожі, але проте вовків сьогодні є більше як коли. Уряд виплачує по 15 долярів нагороди за кожного вовка. Вовки спричинюють багато шкід і донедавна власті платили по 40 долярів нагороди за кожного вовка. За рік 1936 кожного дня в році гинуло 17 вовків, а за минулий — тільки по сім денно. Видавши нагороду за кожну голову вбитого вовка, уряд дозволяє кожу відпродати. Купці платять від 15 до 20 долярів за одну кожу, отже коли мисливцеві вдасться застрілити вовка, то він заробить звиш 30 долярів. В Онтерії є багато таких мисливців, що нічого іншого не роблять, тільки полюють на вовки. Є багато таких, що пробують уряд „натягати", висилаючи кожі з собак, що мало від вовків ріжняться, щоб дістати нагороду. Уряд відсилає їм „мальовані вовки" неоплаченою почтою. За самицю вовка платять по 20 долярів нагороди, за щенята по пять долярів. Державні побережники ствердили міґрацію вовків останніми часами з півночі на південь. Вовків стріляють тепер прямо на передмістях Торонта.

ПОЗИЧКИ ДЛЯ МОЛОДИХ ПОДРУЖ.

У Франції мають увести позички по 5,000 франків для молодих подруж. За кожну дитину будуть потручувати четвертину, а при четвертій дитині позичку будуть вважати сплаченою.

РЕКОРД ПЛОДОВИТОСТИ.

Італійське містечко Сан Джюстіно, близько Падви, що має коло 6,000 мешканців, побило рекорд плодовитости. В ньому живе 178 родин, що мають понад 7 дітей, одна родина має 14 дітей, одна 13, десять по 12, десять по 11, двацять три по 10, двацять пять по 9, трицять вісім по 8 і сімдесять по 7 дітей.

ШУЛІКА НАПАВ НА ЛЮДИНУ.

Цікавий випадок трапився в Угорниках, передмісті Станиславова. Шуліка вибив шибу в мешканні Михайла Осудара, влетів до середини і кинувся на Осудара, що сидів саме при сніданні. На крик Осудара збіглися сусіди і вбили шуліку.

МУЗИЧНИЙ КОНКУРС У ВІДНІ.

В днях 27. травня до 14. червня 1938 відбудеться у Відні міжнародній музичний конкурс для молодих та невідомих мистців. Під увагу входять спів, фортепіян і скрипка. Австрійке міністерство освіти, громада міста Відня й інші установи призначили для відзначених численні нагороди. Такий конкурс відбувся у Відні вже двічі, 1936 і 1937 р., обидва рази з великим успіхом, допомагаючи неодному молодому й незнаному, але справді таланевитому мистцеві промостити собі шлях до успіхів. Оцінка кандидатів відбувається в такий спосіб, що зпоміж усіх зголошених окрема комісія вибирає ліпших, зпоміж ліпших найліпших, а щойно ті найліпші стають до остаточного вибору. Затеж такі вибранці мають відкриті двері у світ і їх здебільшого з місця анґажують.

АВСТРІЯ МАЄ НАЦІСТИЧНУ ВЛАДУ

ВІДЕНЬ. — Канцлером австрійської держави став Артур Зайс-Інкварт, що був досі австрійським міністром внутрішніх справ, але слухав приказів Гітлера з Берліна. Його попередник, канцлер Курт Шушніґ, уступив зо свого уряду і заявив, що уступає перед силою, щоб не доводити до проливу крови. Шушніґа вважають останнім канцлером самостійної австрійської держави. Кажуть, що з хвилею, як канцлером став д-р Зайс-Інкварт, перестала існувати Австрія. Шушніґові доручено з Берліну ультимат, у якім сказано, що коли він не уступить з уряду канцлера, то німецькі війська займуть Австрію. Націст Зайс-Інкварт, повідомляючи населення Австрії про обняття влади, накликав усіх до спокою, як також подав до відома, що звернувся в імені австрійської влади до Німеччини з проханням вислати до Австрії більшу скількість війська, щоб можна було легше вдержати спокій і порядок. Заразом заявив, що не буде ніякого плебісциту, яке зарядив Шушніґ і яким населення мало висказати свою думку, чи хоче самостійної Австрії, чи її прилучення до Німеччини.

Все те впало на населення зовсім ненадійно. Тепер націсти влаштовують усюди великі манифестаційні походи. З усіх державних будинків повівають націстичні прапори. В салі, в якій націсти вбили канцлера Дольфуса, що був проти прилучення Австрії до Німеччини, вже висить протрет Гітлера. Заведено теж цензуру щодо заграничних кореспонденцій. Можна їх висилати телефонічно тільки німецькою мовою. Також відбулися демонстрації в жидівській дільниці.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ НА ГРАНИЦІ.

МІНХЕН. — Переведено мобілізацію корпусу з території, що є на німецько-австрійській границі. Армія з яких 50,000 жовнірів, з піхотою, кавалерією, артилерією і технічним відділом, вже є над самою границею. Берлін перечить вістям, що німецька армія вступила на австрійську землю. А з ріжних місць доносять, що вона перейшла вже границю. Та сяк чи так, а це певне, що сконцентровання німецького війська на німецько-австрійській границі означає фактично тільки те, що Австрія є в руках Німеччини.

ЩО КАЖУТЬ ЛОНДОН, ПАРИЖ І РИМ.

ЛОНДОН. — Британський уряд вислав до Берліну дуже гостру дипльоматичну ноту, якою запротестував проти німецької інвазії й ужиття сили як способу, щоб змусити австрійського канцлера Шушніґа до уступлення з уряду. На те Німеччина дала до пізнання, що вона піде на злагоду з Англією тільки тоді, коли вона осягне те, що є в її пляні.

ПАРИЖ. — У Франції нема навіть такого уряду, щоб міг заняти сильне становище супроти Гітлера. Блюм думає, що доперва австрійсько-німецька небезпека допоможе йому зліпити якийсь сильніший уряд. Покищо Франція запитувала Італію, чи та піде з нею війною проти Німеччини зприводу Австрії. Італія відповіла, що ні.

РИМ. — Переміни в Австрії стали несподіванкою і для Мусолінія. Так принаймні виходить з того, що пише преса.

ЗАПОВІВ УПАДОК АВСТРІЇ.

ПАРИЖ. — Відомий французький журналіст Пертіна пише, що доля Австрії була вже запечатана 18. лютого, себто в дні, коли уступив з уряду Антоні Іден, британський міністер заграничних справ, що то ставив спротив політиці Гітлера і Мусолінія.

ВІДКЛИКУЮТЬ КРУЖЛЯК.

КОРФУ (Греція). — Німецький кружляк „Емден", що мав тут остатись кілька днів, нагло відплив до Німеччини, діставши приказ негайно вертатись.

НІЧОГО НЕ ВДІЄШ.

ЛОНДОН. — „Таймс" жаліє, що такі відносини в Европі, що нема порядку в Совєтах, що є тертя в Франції та нема порозуміння щодо виступу проти Німеччини. І тому доражує, що й Великій Британії найкраще держатися здалека.

ВИТАЮТЬ ГУВЕРА З ПАРАДАМИ.

ПОЗНАНЬ (Польща). — До Познаня прибув з Берліну бувший американський президент Гувер. Повитано його на двірці з великою парадою і військовими почестями. Вислано тисячі дітей, щоб його витали. І влаштовано в його честь академію. Гувер зложив вінок на памятнику Вилсона, а потім зложив візиту кардиналові Гльондові.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКВА БЕЗ МАСКИ

Ще заки стане відомою доля, яка жде 21 обвинувачених у московськім процесі, стало вже відомим, яка доля спіткала тих, що їх обвинувачують, себто московську диктатуру. Цього очевидно не можна судити по загорілих прихильниках московської диктатури, бо ці, звичаєм безкритичних потайкалів, притакнуть усьому, що в Москві скажуть. І не можна судити теж про це зо становища загорілих ворогів московської диктатури, які ніколи не можуть бачити нічого доброго в Москві, що там не робилосяб. Найкращим показником наслідків, які буде мати московський процес для самої московської диктатури, треба вважати опінію тих, що хоч не погоджуються з комунізмом і диктатурою, то всетаки їх з ріжних мотивів обороняли.

До таких належить, наприклад, відомий американський журналіст Освалд Ґарисон Вилард. Цей старий публіцист у своїй статті з приводу московського процесу в тижневику „Нейшен" зачисляє себа між лібералів, котрі, не вірячи в найменшім ступні в комунізм, всетаки почували, що в Росії робиться найбільше знаменний експеримент нових часів, а потім говорить про московський процес як про доказ, що Советам вже почало правити божевілля. Якщо це не божевілля одної людини, то божевілля московських мас. Це поворот до революційного дітвацтва, який мусить знищити віру в право москалів рішати самим про свою долю.

Сама редакція тижневика „Нейшен" вертається ще раз до цеї справи в редакційній статті й у ній висказує думку, що московський процес це удар у совєтський уряд, бо процес не лишає в людях переконання, що обвинувачені були певно винуваті, отже поширює сумнів у совєтську справедливість. Стаття підкреслює, що процес поширить по світі переконання про канібалізм (людоїдство) правлячих кругів у Росії.

Немене рішучо осуджує цей процес інший ліберальний тижневик, „Ню Репоблик", що теж нераз обороняв совєтський уряд як революційних провідників. Нині він титулує свою статтю "Moscow Loses Caste", що значить менше-більше: „Москва стратила своє становище в суспільності". „Ню Репоблик" бачить у процесі з одного боку доказ на приповідку „Пошкробай москаля, а побачиш татарина", а з другого боку доказ, що московська диктатура розпадається, коли вона замість поширяти права народу до критики й вільної громадянської акції, пробує здушувати всяку опозицію й заганяє її в підземелля, в заговори й змови. Від процесу потерпить становище Росії в світі, бо цей процес зовсім підірвав віру світу у внутрішню силу советської Росії.

Коли таке говорять приятелі, то в цьому мусить бути багато правди.

БРАК ФАХІВЦІВ У ПРОМИСЛІ

Недавно нюйорський адміністратор Сомервел оголосив дивну заяву. Він сказав, що Адміністрація Поступу Праці. (Доблю Пі Ей) потребує три тисячі фахівців з ріжних ділянок промислу і не може їх дістати. Згідно з новим пляном „Доблю Пі Ей", тепер заряд набирає 20 тисяч нових робітників, щоб у той спосіб зменшити число безробітних людей у нюйорському стейті. А серед тих 20 тисяч є такий малий відсоток фахівців, що заряд змушений видавати аж спеціяльне оголошення, щоб їх дістати. Сомервел говорить, що це мало правдоподібне, щоб заряд їх дістав. Прийдеться шукати їх серед тих, що вже працюють, і заманювати їх вищими заплатами до „Доблю Пі Ей".

Цей випадок кидає дуже цікаве світло на цілу справу безробіття. З одного боку Американська Федерація Праці оголошує статистичні дані, що в Америці є поверх десять мілїонів робітників, яких витиснула економічна скрута і які не можуть дістати праці, а ось тут заряд державних робіт, призначених виключно на те, щоб облекшити стан безробіття, говорить, що йому брак три тисячі фахівців!

З цього виходить, що фахівців, себто людей, які добре розуміють свій фах і які в американській термінольоґії носять назву „механіків", таки не всюди потрібно. На них нема безробіття, їх ще нема забагато. А можна сказати, що їх навіть замало. Бо коли заряд „Доблю Пі Ей" вирве тих три тисячі від приватного промислу, то тоді приватний промисл відчує їх брак і буде сам оглядатися за ними, щоб їх назад дістати.

Ціла теперішня економічна система переживає безперечно, величезне потрясення, в якому входять у гру не лише матеріяльні користи, але також моральні засади. Молоді підростаючі покоління мають багато причин, щоб огірчуватися на нинішню систему. Бо в пошукуванні праці вони дуже часто дістають розчарування; перед ними замикають двері фабрик і ріжних промислових та торговельних заведень. Та всетаки вони повинні памятати отсей останній факт з „Доблю Пі Ей", який вказує, що в нинішній системі таки для фахівця ще знайдеться місце.

Та, запамятавши це, молодь всетаки натрапить на ще одну, дуже важну перешкоду: на брак нагоди вишколюватись у певному фаху. Бо ми знаємо, що ті механіки, яких шукає нині заряд „Доблю Пі Ей", не впали з неба; вони не діставали свого фахового знання при уродженні. Вони набували його довгими роками по фабриках, працюючи практично на даній роботі. А нинішня молодь цеї нагоди не має.

Всетаки до певної міри і цю трудність нинішня молодь може побороти, а саме, набуваючи те фахове знання по школах. Нині всюди по Америці є багато фахових шкіл. У деяких навіть непотрібно платити за науку, бо вони є удержувані стейтом, або містом. У тих фахових школах молодь може дістати солідні початки фахової освіти.

Це зрозуміле, що повного фахового вишколу в школі дістати не можна, бо такий вишкіл можна набути тільки в фабриці, при варстаті, чи при якійсь іншій праці. Всежтаки можна надіятися, що незадовго в Америці наступить час, у якому буде широкий попит і за такими людьми, які мають покищо теоретичну підготову, які покінчили якісь фахові школи. Такі особи всетаки вибються якось наверх у нинішній економічній системі. Останутся на споді лиш такі, що, знеохочені нинішнім порядком, ждуть із заложеними руками якогось чуда і не хочуть навчитись ніякого фаху, ніякого ремесла, ніякої професії.

УКРАЇНСЬКІ СВЯЩЕНИКИ ДО БЕРЕЗИ!

(Нахабні вимоги представників польських організацій у Львові).

Заходом організації „Заже-ве" у Львові відбулася нарада представників польських суспільних організацій при участі делеґатів „звйонзку леґіоністів", стшельца, старшин резерви й організації польських купців та промисловців. Головний референт, проф. Журавскі, виголосив обширний реферат, повторяючи всі закиди пос. Войцеховского під адресою митрополита Шептицького, гр.-кат. церкви та духовенства. Референт сформулував вимоги польського громадянства до гр.-кат. церкви ось так:

1) До гр.-кат. духовної семинарії можна приймати лише таких кандидатів, які не були карані за протидержавні виступи, бо досі — мовляв — там найрадше бачили бувших старшин галицько-української армії;

2) Питомці гр.-кат. семинярії повинні бути під наглядом влади безпеки, бо — мовляв — підчас студій підготовляють їх до політичної праці, і хто зпоміж них її не навчиться, того не висвячують;

3) Для поляків греко-католиків повинні бути окремі семинарії в усіх трьох дієцезіях у звязку з рухом дрібної ходачкової шляхти, що охоплює вже нині 120,000 осіб, які хочуть мати місце у гр.-кат. церкві;

4) Слід у кожній гр.-кат. дієцезії призначити поляка епископом-помічником;

5) На кожному епископському престолі повинен засідати на переміну поляк і українець, бо щойно тоді буде повна рівнопранність;

6) Платні гр.-кат. священикам повинні виплачувати лише скарбові уряди, а не епископські консисторії;

7) В кожній більшій місцевості слід творити церкви з польськими богослуженнями і проповідями, а там, де є одна церква, відправляти богослуження по польськи, в скількості розмірній до числа польського населення гр.-кат. обряду;

8) Управильнити справу фондів з церковних дібр так, щоби гроші не йшли виключно на протипольську акцію. До здійснення цих вимог не треба змінювати конкордату, бо теперішній конкордат дає урядові широкі права. І так, призначення епископа мусить затвердити уряд, а парох може обняти парохію щойно за згодою старости. Лише шкільна влада користає досі зо своїх прав і усунула дотепер уже 160 гр.-кат. священиків катехитів за протипольську акцію. В кількох випадках домагалися від епископа перенесення парохів. Відкинено теж усі домагання не висилати гр.-кат. священиків до Берези за протидержавну діяльність. На сходинах вибрали окрему комісію, яка опрацює текст резолюцій для великого віча польського громадянства у цій справі.

До цих нахабних вимог, що їх подає „Діло" за „Ілюстрованим Експресом Вечорним" з 23. лютого б. р., що їх висунули на згаданій нараді, всякі коментарі зайві.

ДО ОБОРОНИ УКРАЇНЦІВ У РУМУНІЇ

Львівський „Новий Час" (ч. 39) помістив поклик до українців у світі, щоб негайно повели акцію оборони півтора міліона українців, що живуть у Буковині, Басарабії й Мармарощині під румунським чоботом. В статті **„Удар в українську пресу"** читаємо між іншим таке:

„Біля півтора міліона українського автохтонного населення, охопленого державними кордонами Великої Румунії, опинилося по великій війні й революції в умовинах, яких їм не зважилась би позавидувати ні одна національна меншина в Европі. Здані на ласку й неласку мінливих урядів, узалежнені від розгривок румунських партій, а першзавсе охоплені нестерпним поліційним режімом, українці Буковини, Басарабії й Мармарощини дивилися з острахом, як день по дні пропадають їх досьогочасні культурно-національні та політичні здобутки й досягнення. Вже як не пробували провідники нашої політики під Румунією виминати удари, як не старалися гармонізувати з побажаннями керманичів румунської політичної влади, ніна що їх заходи не здались. Українська церква, школа, кооперація культура, освіта й економія — все те, як обяв „протидержавного наставлення", попало в загрозливий стан насильної ліквідації.

„Та наскільки удар за ударом бив в інституції українського життя під Румунією й ліквідутав їх одну за одною, то довший час вдавалося протискатись крізь громи й блискавки ліквідаційних розпорядків — українській **пресі.** Вона, в особливо тяжких умовинах нашого підрумунського життя, не імпонувала ні скількістю, ні якістю, ні розмірами, ні добором матеріялу, а вже найменше політичною виробленістю. Та всеж таки, один щоденник і кілька тижневиків та місячників служили для підрумунського українства бодай за багаття; коли не ясної політичної думки, то бодай рідної мови й культури. В часах, коли рідну мову підрумунського українця прогнали зо школи й уряду, українська преса мала сповнити преважну місію у боротьбі з нагальною румунізацією півтора-міліонового українського населення.

„Та в румунській політиці бувають чуда й дива, про які не звикло снитися фільософам.

„От недавно, невідомо з чиєї понуки й під чиїм впливом, повстав у Румунії „гітлерівський" уряд Ґоґи й Кузи. Почав урядувати з великим грюком-стуком, а в першу нергу сів на протижидівського коника. Здавалося, що для румунських жидів прийшов уже справді судний день. Жиди в крик і нараз, мов колись мури Єрихону від жидівських труб, повалився уряд Ґоґи від жидівського крику.

„На його місці зявився новий уряд з великим авторитетом (патріярх Румунії в його проводі) і з орієнтацією на демократію (Татареску, як заступник премієра).

„Новий уряд проголошує нову конституцію, в якій м. ін. запевняє національним (автохтонним) меншинам повність прав. Здавалось би, що аж тепер доперва відітхнуть підрумунські „національні меншини" зпівтора міліоном українців.

„Та що діється? Вслід за паперовою конституцією йде її „практичне переведення". А першим ділом, що його новий уряд уважав за вказане доконати, є — **припинення** всієї нерумунської, а в тому й **української преси.** Одинокий український щоденник і кілька тижневиків та місячників перестали існувати з причини почерку пера одного з виконавців нової, „демократичної" конституції в Румунії.

„З ударів, що їх уже стільки перенесло на собі українське автохтонне населення Буковини, Басарабії й Мармарощини, **знищення української преси** чи не найболючіший удар.

„Його українське громадянство не може перенести мовчки, й не перенесе! В першу чергу українське громадянство поза межами Румунії повинно вжити всіх заходів, щоб чергове злочинство Румунії над українською пресою було загально відоме й гідно оцінене. Не є ще так добре хочби й з „Великою Румунією", щоб вона не потребувала числитися з опінією культурного світу. Бо коли так карколомно завернула з шляху расизму й антисемітизму, то напевне заверне з шляху остаточного винищування своїх „національних меншин".

„Негайної реституції української преси під Румунією мусить домагатися вся українська й уся заприязнена з нею опінія культурного світу!"

Роман Дель Кастільо.

ПРОЧУТТЯ

Кілька років тому я познайомився в Монте Карльо з дуже багатим анґлійцем Джорджом Гінксом. Підчас розмови з ним я довідався, що він таксамо як я вибирається в морську подорож.

Одного дня сказав Гінкс до мене:

— Я мушу нині ввечір піти до касина і на рулетці заробити собі на кошти подорожі.

— Ваше бажання дуже похвальне, але ви знаєте, що щастя в рулетці не можна передбачити.

— Побачите, що я виграю — відповів він рішучим голосом — бо я знаходжуся саме у щасливій подорожі.

— Можна вам тільки позаздрити, коли ви такі певні — відповів я з усміхом.

— Але це справді так. Якесь прочуття тягне мене нині до гри і каже мені, що я виграю.

— А чи прочуття ніколи не зрадило вас?

— Від шістьох років ані разу. Шість років тому я ще був бідаком, хоч усе, що я робив, було передумане і підготовлене після застанови. А нещастя тягнулося за мною крок за кроком. І саме тоді нараз усе змінилося і від того часу я йду спокійно за внутрішнім голосом. Кожне моє прочуття здійснюється з математичною точністю.

Увечір я пішов з Гінксом до касинової салі і за столом рулетки сів поруч нього.

Кулечка підстрибувала, перескакувала цифру, крупієр виплачував гроші і ще з більшою швидкістю згортав заробітки до каси. Гінкс придивлявся, не грав.

— Чомуж ви не ставите? — питаю.

— Треба вичекати. Я не маю ще відповідного настрою.

Минув якийсь час, заки він несподівано кинув на одне число більший банкнот.

Він виграв. Після цього знову перечекав кілька хвилин і поставив. Нарешті 60,000 франків згорнув до кишені і встав.

— Незвичайне! — сказав я до себе впівголос. Мій приятель, якби і не чув.

За хвилину сам звернувся до мене:

— Правда, незвичайне? — і ввесь сяв. — Я вже сам цікавий, як довго такий стан буде тягтися. Тепер маю таке враження, що більше моя нога не торкнеться підлоги касина.

Ми вийшли і сіли напроти на терасі нашого ґотелю. Там сиділа молода елеґантна дівчина, вийнятково гарна. Ще того самого вечора ми познайомилися з нею за вечерою. Гінкс сказав до мене на другий день уранці:

— Ця дівчина — італійка, зветься Беліна. Вона має в собі щось таке принадне, що ви не здивуєтесь, коли вам скажу щиро — я попросту закоханий. Я маю прочуття, що і я для неї не байдужий і вона відплатить мені взаємним почуванням, а за тим іде інше прочуття, що вона буде моїм лихом.

— Коли так, то попросту перервіть знайомство з нею, виминайте її.

— Маєте рацію. Це булоб найрозумніше в такій ситуації.

Він споважнів і за якийсь час сказав мелянхолійно:

— Я бачу в її очах якусь глибину, що тягне мене, притягає як крутіж на воді... Ця дівчина не принесе мені щастя.

*

Гінкс виїхав зо мною в далеку подорож у товаристві Беліни і ввесь час був дуже щасливий. Коли я жартував собі з нього, що його прочуття цим разом обмануло його, він покивував сумовито головою.

— О, ні... Ця блаженність нагадує тишу моря перед бурею. Я прочуваю, що доходжу до вершка своїх щасливих днів і що відтепер їхатиму ввесь час униз.

Я розважував його жартами, як міг, але він повторяв часто свою давню фразу:

— В очах Беліни є щось як глибина крутіжу, що тягне мене за собою.

*

Ми покинули Єгипет і виїхали на маленькому пароплаві до маленької пристані малоазійського побережжя. Ми минули Бейрут і Алєксандрету і приїхали до Адамії.

Капітан корабля повідомив нас:

— Тут зупинимося шість годин.

Кілька моряків виїхали на човнах на гладесеньку поверхню моря, щоб ловити риби. Вони вживали до риболовлі зовсім примітивних причандалів: на один кінець довгого мотуза причіпляли гачок, на кінець другого дошку, що плавала свобідно по воді. З човнів вони дивилися, коли дошка рухається і тоді підпливали ближче, щоб витягати зловлену добичу.

Беліні подобалася ця забава:

— Можеб ми теж поїхали човном? — запропонувала нам.

Сонце пражило сильно і я волів залищитися в тіні на кораблі, але Гінкс, що сповняв кожне бажання улюбленої дівчини, не міг їй відмовити.

Море було тихесеньке, таке, що навіть не чути було подуву вітру на хвилях.

Гінкс і Беліна проїжджали коло одної великої дошки, яка холіталася від зловленої риби. Коли дошка перехилювалася на поверхні щораз сильніше, Беліна нахилилася до неї, щоб її зловити. Зловившися за неї, перехилилася і впала в воду.

Гінкс скочив у воду за нею. На хвилину вони обидвоє щезли нам з очей. Моряки підплили їм на поміч і не могли їх знайти.

Щойно дві годині пізніше виловили їх тіла з глибини моря.

Беліна трималася сильно руками шиї Гінкса, пригорнувшися до нього. Було ясно, що вона потягнула його своїми обіймами на дно.

Так здійснилося прочуття Гінкса, що Беліна принесе йому нещастя.

Перекл. а. б.

І це правда.

Власник гірського готелю:

— Скажіть мені, будь ласка, пане професоре, по чім пізнається в горах висоту понад позем моря?

— Найкраще по висоті готелевих рахунків.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НОВІ ЧАСИ — НОВІ ЗВИЧАЇ.

Замітною новиною в усіх старокраївих календарях є статті про виховання дітей.

Ще замітніше, що в цих справах уже не повторяється старих, звичайних, утертих фраз, а подається висліди найновішої науки.

Неменше замітне те, що між ученими виховниками, на котрих розсліди покликаються старокраєві публіцисти, є багато американців, про котрих розсліди з ділянки виховання іміграція в Америці нічого не знає.

ВИХОВНІ ОБОВ'ЯЗКИ.

Стрічається теж часто статті про виховання в старокраєвій пресі. Наприклад в останньому зшитку жіночої газети „Нова Хата" є стаття про виховні обовязки відомої української публіцистки Софії Русової.

В цій статті авторка наводить замітні вказівки про відношення між батьками й дітьми, що їх подав сирійський поет Кагіль Губран у своїй книжці „Пророк".

„Ваші діти — це не ваші діти. Ні, вони сини та дочки життя, що дає їм свої бажання, свої змагання...

„Вони живуть із вами, але не належать вам. Можете віддати їм свою любов, але не передати думок чи світогляду, бо вони мають свої власні думки, свій світогляд".

З того, що авторка не додає до цих слів Губрана ніяких завваг, треба приняти, що вона і журнал з ними годяться. Певно, з цими поглядами не погодиться багато батьків, котрі вважають себе неначе власниками своїх дітей, управненими диктувати дітям свої думки й світогляд.

САМА ВІД СЕБЕ.

Коли в цій статті „Нової Хати" Софія Русова наводила лише слова чужого письменника, не додаючи до цього від себе ніяких завваг, то вже в іншому жіночому журналі, „Жінка", вона говорить про виховання дітей від себе самої:

„Перше, на що мусить жіноцтво звернути увагу, це родинні відносини: в родинні мусить панувати свобода, довіря й взаємна пошана між батьками й дітьми; в родинному житті діти мусять бачити в своїх батьків повну згоду між словом і ділом, відсутність грімких фраз, легковаження матеріялістичних вигод, відсутність дрібязковости. Батькам, а особливо матерям, треба розуміться на нових ідеольогічних течіях і не висувати наперед свої старі традиції".

Чи не йде кожне слово в розріз із загально в нас принятими засадами виховання? Чи не йде засада свободи в розріз з засадою панування старших? І хто досі говорив про потребу взаємної пошани між батьками й дітьми? Чи не говорилося досі лише про пошану дітей для батьків? І хто думав про те, що дитина має право до матеріяльних вигод? І хто думав би заперечувати батькам право накидати свою ідеольогію дітям?

ВЗАЄМНА ПОШАНА.

У нас не тільки що не признавали потреби пошани дітей для батьків і пошани батьків для дітей, але навіть не все признавали потребу пошани жінки чоловіком.

Клясичний приклад браку взаємної пошани жінки й чоловіка маємо в знаменитім оповіданні Василя Стефаника під заголовком „Мамин синок".

Мати в цьому оповіданні, знайшовши свого 3-літнього синка в стодолі коло батька, каже: „Ото в тебе також розум! Не наженеш хлопця до хати, але коло себе тримаєш на студені. Ходи, Андрійку, до хати, та дам яблуко таке червоне, що аж!"

Батько дитини, що його жінка назвала дурнем, відплачується жінці, кажучи до синка: „Не йди, дурний, бо мама бреше, хоче маша чесати та й гулить тебе".

Жінка за це відплачується чоловікові: „Цей чоловік, бігме, вистарів розум! Таже дитина ось тут замерзне коло тебе. Не слухай, Андрійку, тата, бо тато дурний, але ходи до хати, а я тебе зчешу, та й булку, та й яблуко. Ая!"

БАТЬКИ МІД ІЛИ, А ДІТЕЙ ОСКОМИНА БЕРЕ.

Чи винуватий буде Андрійко за те, як він виросте й буде вважати батька й матір за дурнів і обманців?

Адже вже 3-літнім хлопчиною Андрійко співає, що його батьки навчили:

Увечері сидів Михайло на лаві та й держав на колінах Андрія...

„Ти зійшов, старигане, на дитячий розум... Та лиши дитину в спокою, не підкидай нім, як гарбузом. Іди, Андрійку, до мами.

„Коли я не хочу".

„А ти чий: татів чи мамин?" питався батько.

„Татів".

„А кого меш бити?"

„Маму".

„А ти, підвіяний, то я тобі яблука та булки даю, а ти мене меш бити?!"

„Тато тобі купить багато яблук, бо ти татів".

І так далі. Мистецький образ батьків, що виходять з засади посідання дітей: вони роблять дитині всякі прислуги, бо дитина „їх". За те, що дитина признає власність батька чи матери, за те їй платять. Та зате вона має приняти погляди того, хто її ласощами купив.

КОЛИ ТВОРИТЬСЯ ХАРАКТЕР?

Думаєте, що батько зискав собі Андрійка на все?

За якийсь час Андрійко опинився коло печи й збирав пінку:

„Гей, Андрію, а ти що купиш мамі?"

„Червоні чоботи".

„А татові?"

„Татові нічого не хочу".

„Гарний синок мамин".

Андрійко має три роки. Чи не є ця дитина вже характер, себто людина з виробленою вдачею? Іншими словами, чи не можемо ми вже тепер, у четвертому році життя цеї дитини, сказати, як вона буде поводитися в житті?

ГУЧНІ ФРАЗИ И ІДЕОЛЬОГІЯ.

Пише далі Стефаник:

„Михайло взяв його (Андрійка) знов на коліна.

„Ти як називаєшся?"

„Андрій Косминка".

„А хто ти є?"

„Луский ладикал".

„Добре"...

Звісно, що „луский ладикал" це дитяча вимова фрази „руський радикал". Бачимо тут батька, що замолоду заправляє дитину до ідеольогії: вчить його, як малу папугу, говорити про ідеї, яких дитина не може розуміти. Ясна річ, знайдуться радикали, яким таке імпонує; як знайдуться комуністи, яким заімпонує, коли мала дитина заневнить старших, що він малий комуніст; знайдуться націоналісти, яким заімпонує, коли малий хлопець скаже, що він малий націоналіст.

Автор, як звичайно артист, виразними словами не дає натяку, яка його опінія про це виховання. Але чи може читач сумніватися, що саме автор про це думає?

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГОТУЙМОСЯ ВИТАТИ НАШУ ПІСНЮ.

Наша дума, наша пісня,
Не вмре, не загине!

Т. Шевченко.

Вона не загине. Вона буде далі гомоніти по українських розлогих пшеничних полях. Гомоніла колись та українська пісня по українських просторах і відбивалася в українських серцях. Гомоніла і буде далі гомоніти на вільній землі Вашингтона.

В „Свободі" з 2 березня ц. р. є поміщена стаття п. з. „Використаймо добру нагоду". З неї виходить, що наш славний композитор і диригент О. Кошиць уже підібрав репертуар пісень до нової української звукової фільми, а також уже зложив зо своїх професійних співаків фільмовий хор та підготовив потрібні для неси пісні.

Американські українці будуть знову мати нагоду гордитися своїм культурним багатством. За довгі роки перерви понесуться знов українські мельодії, що принесуть славу Україні. Краса української пісні буде чарувати не тільки своїх, але також чужинців.

Я добре памятаю, скільки то було говорення серед американської публики з приводу приїзду Українського Національного Хору під орудою О. Кошиця. Скільки то тоді писалося про той Хор: звідки він, хто ті українці? А вже як почули його прекрасний спів, то ще більше про українців заговорили. Американці почали з пошаною відноситись до нас за те, що ми маємо такі глибокі скарби нашої культури. Неодин „русин" почав від тої хвилі називати себе українцем. Я переконаний, що від хвилі приїзду Українського Національного Хору багато українців освідомились і почали признаватись до своєї нації.

Нині нема майже тижня, щоб у котрімсь місті не співали українські хори українських пісень через радіо. Нас уже визнали „культурно" всі чужинці. Також наша молодь, що виростає серед спільної американської культури, бачучи, які є культурні скарби в українців, починає сміливіше признаватись до свого народу.

Українська звукова фільма, яку отсе приготовляють у фільмовій студії під мистецьким проводом О. Кошиця, без сумніву принесе честь українській культурі. Наша молодь, побачивши її, набере ще більше національної гордости й не буде стидатися серед чужинців признатись до українського імени. Навпаки, вона вважатиме це гордістю.

Михайло Шмігельський,
Клівленд, О.

ВОРОГИ МОСКВИ Є НАШИМИ ПРИЯТЕЛЯМИ.

Кожний українець повинен виступіювати мапу України, щоб добре знати, куди сягають границі нашого краю та з ким він сусідує. Бо назагал ми знаємо лиш те, що Україна сусідує з ненаситними ворогами українського народу, москалями, поляками і т. д., що вони стараються нас знищити, винародовити, щоби по нас, як по політичній одиниці і сліду не стало.

Та наш широкий загал ще добре не знає, що з Україною сусідують не лиш її вороги, але також її щирі приятелі, яких доля подібна до долі українського народу. Над ними також панує жорстока Москва, стараючись винищити їх, подібно як нас. І також, подібно як ми, бороняться ті народи.

До тих народів, що зносять подібну долю до нашої, що входять у склад Советів і по геройськи обороняються против зазіхань Москви, належить у першій мірі нарід вірменський. Подібно, як наші землі шарпали разураз москалі, або поляки, зводячи на них свої особисті порахунки, так і на вірменських землях зводили разураз свої порахунки Москва з Туреччиною, шарпаючи цей геройчний нарід та стараючись його знищити.

В часі світової війни турки кілька разів перевели у Вірменії страшну масакру. Мордували старих і молодших, старців, жінок і дітей. Переводили таку „пацифікацію", яку переводили поляки в нас 1930 року.

Інша частина вірмен переживає таке страшне горе під большевиками. Червоні кати нищать Вірменію таксамо як Україну, вивозячи з неї все добро й обертаючи всіх людей у невільників.

Ось серед цього страшного положення зродилась у Вірменії революційно-націоналістична організація, названа „Дашнак", яка працює в підпіллі і має на цілі висвободити Вірменію з московської неволі. Та організація рівняється нашій О.У.Н.

Як бачимо, Вірменія через те є нашим природним союзником. Не німці, не ляхи, не румуни ні чехи, які йдуть в Україну тільки в грабіжницьких цілях, є нашими природніми союзниками, тільки саме такі народи, що є також у большевицько-московській неволі і борються проти Москви таксамо як ми. Крім вірмен до них належать також усі інші народи, що заселюють Кавказ: грузини, азербейджанці й інші. З ними ми, українські націоналісти, повинні входити в тісні звязки і разом творити силу, що розсаджувалаб Москву. А на Заході ми маємо таких природніх союзників: білорусів. Також природніх союзників ми маємо в литовцях, хоч вони вже мають свою державу.

Сталін тепер вимордовує всіх своїх довголітніх співтоваришів, творців комуністичної системи. Незадовго хтось Сталіна назве бандитом і його розстріляє. Це буде кінець божевільній комуністичній системі. В Советах настане великий хаос, з якого виросте вільна Українська Держава. Ми вже тепер повинні готовитись до цього і входити в порозуміння з тими пригнобленими народами, щоб разом з ними не тільки виборити собі державу, але також не допустити до того, щоб Москва знов наложила на нас ярмо.

Треба зазначити, що вірмени дуже добре знають про нас, про нашу долю і наші змагання. Вони симпатизують з нами і бажають нам успіху. Я мав нагоду сам про те переконатись, розмовляючи кількома наворотами з членами їх націоналістичної організації. Вони мають в Америці також свою пресу, що виходить вірменською й англійською мовою. В їх пресі нераз можна подибати довгі статті про українські справи. Недавно була поміщена довга стаття про Україну в англійській частині їх газети „Гейреник" з 25 лютого ц. р. Ми мусимо також звертати увагу на те, що вони роблять. Вони прагнуть свободи таксамо, як ми. А також ми маємо спільного ворога враз з ними. Тому ми є природніми союзниками, і як такі ми повинні входити з ними в тісне порозуміння.

Н. Давискиба,
Бостон, Масс.

УВАГА! УКРАЇНЦІ СТЕЙТУ КОНЕТІКАТ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ВСІХ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

:—::—: відбудеться :—::—:

ПЕРШИЙ РАЗ У НАШІМ СТЕЙТІ

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1938 РОКУ

В НЮ БРІТАН У ШУЦЕН ПАРКУ.

До участи в цьому святі запрошуємо всі сестриціва братства, парохії, українські клюби та Стейтову Організацію. Рівнож просимо в цім дні здержатись від усяких інших імпрез, а взяти участь у святі нашого жіноцтва. Всі українці, а зокрема жіноцтво, повинні прибути на це свято, чим дамо доказ, що наша жінка не спить, а живе, працює і бореться! 59

СЛАВА УКРАЇНІ! **Комітет Свята.**

ХЛОПЧИНА, ЩО ТИКАЄ.

У голові Джека Ґрента, 13-літнього хлопчини із Стокбриджу, в Джорджії, щось стукає так сильно, що інколи голос чути 4 цалі від голови. Тикання нагадує зовсім тикання годинника, котрий хлопчина держить у руці. Лікарі сильно здивовані цим явищем, бо хлопчина просив їх поради, бо тикання інколи не дає йому спати.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

Для Лемківщини.

До нашої громади при гр. кат. церкві Пресвятої Тройці завитав у неділю, 27 лютого ц. р., делегат головної Організації Оборони Лемківщини, п. Михайло Дудра. Зараз по богослуженні всі присутні в церкві люди зійшлися до церковної салі, де шановний гість виголосив свій реферат про положення українського народу під Польщею, а особливу увагу звернув на відносини, які панують на Лемківщині. Він так яскраво і наглядно малював те тяжке положення українського народу на Лемківщині, що багатьом присутним стали сльози в очах. Всі вислухали його слів уважно та спокійно і ніхто не спішився додому, хоч реферат досить довго протягнувся.

По скінченні реферату місцевий священик, о. І. Забава, подякував п. Дудрі за його гарні слова і візвав присутніх до збірки на ціль Оборони Лемківщини. Люди, хоч не були приготовані, бо про приїзд делегата почули щойно в неділю, зложили на цю ціль $32, які вислано на руки головної Організації Оборони Лемківщини в Ню Йорку.

По цім п. Дудра забрав іще раз слово і просив присутніх вписуватися в члени Організації Оборони Лемківщини, бо ціллю його обїздки по громадах є не тільки голошення рефератів, але й закладання місцевих відділів, головно в тих громадах, де живе нарід з Лемківщини. Зараз зачали вписуватися, але тому, що вже була спізнена пора, він просив присутніх щоб зійшлися в понеділок у 7-мій годині в парохіяльній салі й вибрали собі уряд. В понеділок вечором з причини неприятливої погоди зійшлося менше людей, як у неділю, але вибрали зпоміж себе уряд у такім складі: Іван Кравець, предсідник; Петро Стахура, касієр; Теодор Фецич, секретар. І так повстав у нас знов один більше чинник до провадження культурної праці і до несення такої конечної помочи нашим гнетеним ворогами братам. Новий відділ є 39 відділ О.О.Л. Дай, Боже, щоб його праця принесла бажаний успіх!

Жертвували по $1: І. Даровський, О. Фесьо, Р. Гіль, о. І. Забава; по 50 ц.: Т. Фецич, І. Кравець, Д. Петрик, І. Тхурик, П. Тхурик, Н. Оленич, М. Лишік, І. Максимич, Г. Гулич, Ю. Баган, Пазя Сухар, Л. Мазур, П. Мацейко, І. Мирдич, И. Пацула, І. Стахура, О. Петрик, М. Сітник; по 25 ц.: А. Проник, Ю. Васько, Ю. Петрик, П. Фромель, В. Зубик, В. Кореньовський, М. Кремінь, А. Федишин, Т. Васько, В. Фурман, І. Натишак, П. Бирка, М. Ткачишин, Ю. Максимич, Р. Левінська, В. Павлик, М. Козьоринський, І. Василишин, П. Філь, В. Терлецький, А. Кучманич, І. Лисиганич, С. Кость, Т. Рапавий, І. Панько, П. Стахура, П. Ліщак; решта дрібними.

Присутній.

Вища інстанція.

— Чи це не був Петро Вільха, який саме вийшов, коли я вернувся додому? — запитав судья свою найстаршу донечку.

— Так, таточку!

— Я тобі вже казав, що не буду вже довше толерувати його відвідин у нас!

— Так, таточку! Але я відкликалася до вищої інстанції і мамуся не має нічого проти його відвідин.

ЩАСТЯ ЛЮДЕЙ ЗАЛЕЖНЕ ВІД ВІДЖИВЛЮВАННЯ

(Освітнє Бюро).

Кожна людина мусить робити важне рішення три рази денно, а саме: що їсти на сніданок, обід і вечерю. Майбутність кожного у великій мірі залежна від такого рішення. Такі думки висловив ніхто інший як д-р Джордж Р. Минот з Бостону, лявреат Нобля, котрий вислідив, що печінкою можнаб вилікувати погубну блідницю.

Вчені пересвідчилися в тім, що треба їсти для доброго здоровля та росту, а навіть для довгого існування й уліпшення нації.

Пожива для постачання енергії, як мясо, картопля і хліб, не вистарчає. Крім того до харчів треба додавати так звану „охоронну поживу", тому, що вона хоронить людей перед недугами, як скорбут, „бері-бері" та слабі кости, а також перед багатьома меншими наслідками недоїдання і лихим здоровлям. Свіжі овочі, ярини і молочні продукти це охоронна пожива. Статистика харчевих засобів за останні двацять років виказує зворот у сторону більшого споживання цеї охоронної поживи. Цей зворот на користь публичного здоровля завдячують видержливості в роках депресії. Харчовики вірять, що зогляду на цей зворот молодь є краще розвинена, коли вступає до каледжу і трохи молодшою віком ніж її батьки.

Одначе не багато людей роблять мудре рішення три рази денно, так як треба. Майже одна половина людей харчується третьорядною поживою, як виказує дослід, що його зробив д-р Гейзел К. Стібелинг з Державного Бюра Домашньої Економії. Причини не завсіди походять з недостаточної поживи. Як сподівалися, харчі були дуже лихі в родинах, де загально витрачено по $85 річно на кожну особу. Але зате там, де витрачено звиш $100 на особу річно, харчі були дуже добрі.

ФЛІС.

— Марійцю, колиб я позбувся моїх усіх злих звичок, то чи моглаб тоді вийти за мене?

— Алеж, Петре, то тоді це звалось би, що я виходжу за зовсім невідомого мені...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На визвольну боротьбу.

На зборах 2-го відділу ОДВУ жертвували: 2-гий від. ОДВУ $5; д-р І. Е. Смук $2; по $1: А. Чорномаз, Д. Забіяк, В. Великий, І. Роїк, О. Дутчак, Т. Кликун, Н. Мотлюк, Н. Кордик, Ф. Васильовський, П. Костерка, Т. Шпікула, С. Куропась, Д. Гаврилюк, М. Леськів, С. Кіняк, В. Миґаль, А. Коколуз, а по 50 центів: Е. Плитяк і Я. Мензей. Разом $25.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда 1-го відділу УЧХ ОДВУ.

Колядували членкці відділу: А. Ядловська, М. Гарачай, М. Гук, Ю. Кравчук, К. Ґотра, С. Гурин і М. Гурин. Жертвували: С. Ковбаснюк $5; пані Кат. Кінаш $3; по $2: М. Гук, Н. Гладун, Й. Олещук, Тимко Чіп; по $1: С. і Д. Галичин, А. Ядловська, А. Драков, М. Сербенський, Д. Дишук, М. Близнак, М. Лялька, С. Лялька, Ф. Стефанів, Кипріян Стасюк, панна І. Тарнавська (на Рідну Школу), П. Гнатів, Поліщук, Лантвіт, Удинський, П. Задорецький, В. Березовський, Гарфінкель, Ярема, Галицький Базар, М. Ляхович, пані і п. Курчій, В. Федорик, Я. Пшик, Л. Кантор, М. Макарчук, Й. Соболь, Ф. Бражник, І. Грищишин, А. Середа, Микитович, Ю. Кравчук, П. Жуковська, П. Килименко, К. Варуяк, П. Грабовенко, К. Ґотра, А. Ґураль, Г. Галунка, А. Карапура, С. Луцьків, І. Семенко, О. Кінаш, І. Петрашек, В. Дацик, Г. Кохановнч, М. Віґак, Т. Ґураль, Й. Кавецький, С. Яворський, С. Червінський, Т. Войтович, Т. Сокіл, Й. Стрілець, панна Я. Гайдамака, Г. Вовчук, М. Гурин, К. Валіґунда, Марія Ленко, Г. Гурин; по 50 ц.: К. Максіян, Г. Галебіян, К. Борщецький, В. Когут, І. Пляшенецький, Барановський, Мих. Боднар. Разом $79.50.

НЮАРК, Н. ДЖ., Й ОКОЛИЦЯ.

Колядувати ходили члени 70-го від. ОДВУ: Володимир Співак, Іван Фурда, Тимко Рудий, Василь Осадчук. Колядники їздили своїли автами. Зложили коляду:

Нюарк, Н. Дж.: По $2: Б. Бучак, Т. і Ол. Бучаки, С. Лещук, Г. Залепський, М. Каськів, М. Соколовський, В. Гапанович, О. Сеґін, М. Поправський, О. Лисак, В. Лещин, І. Костик; по $1: С. Малецька, П. Дворник, О. Онищук, І. Ухман, С. Ґрентус, П. Сосніцький, Д. Горбач, А. Кіркан, І. Дацковський, П. Крупницький, О. Брунька, А. Воробець, С. Воробець, М. Воробець, П. Перестюк, Д. Галичин (Джерзі Сіті, Н Дж.), С. Чорненький, Б. Ґулька, Н. Марад, В. Ґулька, І. Рудка, М. Горбач, І. Бабяк, П. Яценя, о. М. Данилович, В. Салабун, Н. Зарудний, Н. Хащевський, М. Наконечна, П. Смук, Ю. Мохнач, Т. Боднар, І. Височанський, Т. Малічик, В. Урсо, Д. Чорномаз, Н. Заболотний, П. Ковальчук, о. д-р В. Клодницький, Д. Пієвич (Джерзі Сіті), А. Прийдун, Ю. Порохняк, Т. Савчин, В. Бабола, д-р М. Янкович, А. Дацковський; по 75 ц.: В. Кузьма, М. Мирош; по 50 ц.: Н. Тимчишин, А. Малецька, М. Пейко, І. Соколовський, В. Воробець, П. Козловський, Д. Доля, Т. Теребецький, Г. Штогрин, А. Даткун, Д. Животко, І. Сирота, Г. Махинка, П. Романишин, Г. Маньківський, О. Шумський, В. Чорномаз, В. Собуцький, Д. Ґітота, В. Плакса, В. Шумлин, Г. Мельник, Амб. Жмут, В. Пухальський, А. Ґулька, М. Копчук; по 25 ц.: Н. Редька, П. Канарок, І. Росол, В. Азґира, Т. Пиш, І. Маркович, Разом $86.20.

Белвіл, Н. Дж.: Т. Рудий $2; Н. Васильчук $1.

Вест Орендж, Н. Дж.: По $1: І. Вергун, А. Бонецька, М. Теслюк, Мих. Бубній.

Ірвінгтон, Н. Дж.: по $1: І. Тарнавський, А. Мудровський, Ю. Баранюк, І. Наконечний, М. Литвин, Н. Яцентий, Н. Беркій, І. Гарматюк, В. Бойчук, О. Паньків, М. Ковальчук А. Пітула, М. Сидорович, П. Романишин, О. Гупало, В. Нестюк, Н.Н. В. Цап, І. Ворона, І. Баґрій, Святослав Бучак; по 50 ц.: Кат. Ковальчук, В. Ковальчук, Л. Горман, Н. Маламін, Й. Вареницький, І. Бичак, Вол. Кіт, П. Гарасимчук. Разом $25.

Гвипані, Н. Дж.: М. Мороз $2; по $1: А. Ковчак, І. Бобик, Мих. Савка, В. Денис, В. Корило, Л. Галайко, В. Гвоздь, Р. Кормен, М. Лучка, Й. Михалко, Гр. Дайчек; по 50 ц.: А. Савка, І. Барановський, А. Кіцак, М. Кіцак, Т. Барановський, П. Юрич, М. Дорський, О. Гуменюк, М. Бойчук, Г. Зело, Ю. Гвоздь, П. Кочинський, В. Крет; по 25 ц.: Ю. Вітів, М. Войтко, М. Юґас, П. Баранський. Разом $20.50. Колядувати ходили: А. Бобик, А. Мороз, Т. Гвоздь, і А. Корило, як теж члени 70 від. ОДВУ.

Гілсайд, Н. Дж.: Ш. І. Олексин $2; по $1: А. Крайц, Ю. Дерій, М. Литвин, М. Калиновський, С. Карпин, М. Гинда, Г. Стахура, І. Лев; М. Бубняк, А. Романишин по 50 ц. Разом $10.75.

Перт Амбой, Н. Дж.: О. Іван Шуховський, місцевий парох, зложив $5; по $2: Т. Гавриш, І. Блаґий, С. Ляхевіч; С. Дачишин $1.50; по $1: В. Космина, І. Стек, Н. Колодій, М. Сиґін, Г. Дячишин, В. Берко, М. Чорний, Масапуст (австрієць), В. Ламінський, А. Поліні; Н. Пащин 75 ц.; по 50 ц.: С. Ульценко, Т. Космина, М. Ватрай, І. Лопушанський, Т. Іванило, І. Наумець, І. Сидорко, Укр. Нар. Дім, І. Космина; по 25 ц.: І. Ющик, В. Дригинич, А. Яричевський, о. І. Гундяк, парох у Картереті, Н. Дж., зложив $1. Разом $29.

Додаткова коляда з Нюарку, Н. Дж.: Зложили: Ю. Швець $2; по $1: О. Хемій, С. Гонимар, І. Гинда, Т. Шеремета, Г. Горішний, М. Странець, С. Клапій, Л. Сайкевич; по 50 ц.: А. Вихор, Марта Мручак, Г. Ровецький. Разом $11.25. На Рідну Школу зложили по $1: А. Бучак, Н. Брунька, І. Возняк; Л. Махинка 50 ц. Разом $3.50.

Разом 70-тий відділ ОДВУ заколядував $193.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

У громадянина Михайла і Катерини Вовчук відбувся 5 лютого ц. р. 25-літний ювилей їх подружого життя. При добрій забаві гості не забули за Рідну Школу і зложили $14.50. Жертвували по $1: І. Баґній, І. Дибайло, М. Вовчук, М. Дубас, М. Ярема, В. Дубас, В. Ярема, М. Литвин, С. Вовчук, С. Зелінський, І. Дацковський, Г. Зелепський, І. Голубович; по 50 ц.: А. Сурма, І. Громада; по 25 ц.: Анна Пастернак, Ковальська. Гроші вислано через Обеднання.

Іван Дацковський.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

Примірні іменини.

В день св. Степана відбулася в домі гром. Степана і Катерини Дубеїв забава, котру справляли їм куми Дубаси з Плейнфілд і сестра гром. Дубея, пані Сурмова з Нюарку. На цю забаву запрошено чимале число гостей. Господарем забави вибрано Василя Ярему, котрий покликував гостей до слова. Притім Василь Дубас згадов про Рідну Школу, яка повинна нам усім лежати на серці. В. Ярема піддержав цю справу і в палких словах закликав до збірки на ту ціль. Отсі гості зложили свої жертви на руки панни Г. Дзік: С. Дубей $2; по $1: Г. Дзік, В. Ярема, М. Дубас, В. Дубас, В. Риневич, Д. Мотуз, І. Баґній; по 50 ц.: А. Сурма, Й. Ярема, М. Вовчук. Разом $10.50 вислано через Обєднання на призначену ціль.

Ілля Баґній.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На „Жіночу Долю".

Членкці місцевого відділу Союзу Українок рішили на своїх зборах вислати зо своєї каси $5 на жіночий часопис у старому краю, „Жіночу Долю". Гроші вислано через Обєднання.

Анна Мазурик, секр.

БУГАЙ, ЩО ХОТІВ ПІЗНАТИ СВІТ.

Мале французьке містечко Обервіле мало недавно свою сензацію, яка на щастя і на велике вдоволення всіх мешканців покінчилася зовсім щасливо.

Саме покінчилася наука по школах і зо шкільного будинку висипалися роєм діти на вулицю, щоб піти додому. Та в тому самому менті на середині вулиці зявився величезний бугай, який, заставивши вулицю, похилився грізно рогами просто на громаду дітей. Діти розбрилися негайно по найближчих домах, а велика частина вернулася знову до шкільних воріт. На кілька хвилин місто немов завмерло. Щойно по кількох хвилинах зявилася заалярмована поліція і почала лови на бугая. По важких трудах вдалося поліції при допомозі малощо не половини мешканців міста зловити несподіваного гостя. Та щойно тоді настала справжня несподіванка. По бугая ніхто не зголошувався. Покищо мусіли незнайомого примістити в міській стайні аж до тієї пори, доки не зголоситься власник. І справді по кількох тижнях в таємничому бугаеві пізнав різник із містечка Ля Вілет, який приїхав за справунками, свою власність, яка йому вирвалася з мотузка, коли він цю чотироножну „власність" вів до різні. А що містечко Ля Вілет віддалене від Обервіле 60 км., то жадний пригод і авантур бугай промандрував гарний кусень дороги.

Довга відпустка.

— Я приношу рахунок. Шеф казав мені не приходити без грошей.

— О, то в цілім своїм житті не будеш, хлопче, мати довшої відпустки, як тепер. Можеш справді тішитися.

Вища фільософія.

— Бачите, у фільософії є щось величне. Справжній фільософ каже собі: „На віщо мені майно, гроші, авта! Це все марнота, омана!"

— Гарно. А що скажете, коли, наприклад, ви виграли на льотерії сто тисяч?

— Глупе питання! Чи й тоді ще маю займатися фільософією?!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н, ДЖ.

Річний звіт Української Центральної Ради м. Нюарку, Н. Дж.

В 1937 р., який під діловим оглядом замкнено загальними зборами 30. січня 1938 р., Українська Центральна Рада м. Нюарку виконала свою програмову працю ось так: улаштовано свята: злука земель, Т. Шевченка, Листопадове, а крім того свято української пісні, концерт Сокіл-Рудницький. Про ці виступи У. Ц. Ради згадувалось у пресі, за виїмком фінансового звіту про свято пісні з дня 29. січня, яке дало загального доходу $432.41. З цеї то суми треба відчислити $70 на розхід за галю, тікети та оголошення. Решту призначено на Український Шпиталь у Львові.

Спис жертводавців: Correct Service Laundry $12; укр. православна громада $11; по $10: укр. пресбитерська громада, Тов. ім. Грушевського і Тов. ім. Івана Франка; по $5: Г. Залепський, Укр. Демократичний Клюб, „Січові Стрільці", Тов. Матерей і Дочок, Укр. Драматичний Кружок, Сестр. св. Покрови, Бр. св. Вознесення, д-р S. M. Davis, М. Литвин, Д. Галичин, П. Шкільний, Й. Гарасимчук, О. Бальвіцький, Союз Українок від. 28, Михайлина Нижник, Тов. ім. Ґонти від. 110 Нар. Помочі; по $3: ОДВУ від. 70, о. д-р Клодницький, В. Ткач, В. Стасюк; по $2: О. Біганська, М. Бубній, С. Доля, В. Ґіба, Олена Бучак, Б. Бучак, п. Куйбіда, П. Крупніцький, В. Дубас, Анна Руда, Ю. Швець, В. Добущак, Й. Снігур, пані Наконечна, Й. і Олена Яцентий, Ю. Баранюк, П. Ковальчук, І. Тарнавський, І. Паньків, П. Кицко, Ю. Кириченко, К. Галушка, О. Мельник, Ольга і Анна Болита, Т. Боднар, А. Мудровський, пані Варніцька і Соня, І. Лев, В. Ландіс (словак), М. Собуцький, Ярослава Сиротюк, Т. Стоякевич, пані М. Куман, З. Літовінський, І. Дідоха, С. Гарцулака, пані Davis, П. Підлуська, І. Петрів; по $1: Н. Яцентий, І. Любимець, Г. Ковадло, І. Наконечний, Боднар, П. Мечник, А. Комар, Й. Гладка, Розалія Ребічак, С. Воробець, М. Воробець, Юстина Гарцула, Л. Бабяк, А. Мікласевич, Ліна Карлик, Д. Мотуз, Іваяський, І. Чорний, Т. Тлуманський, Р. Тимчук, Л. Крук, П. Ґут, В. Горбач, Стахура, В. Осадлук, Г. Дорошенко, Я. Шишковський, В. Бутковський, М. Соколовський, Ю. Гавриляк Марія Каруза, С. Славчин, Я. Онищук, І. Ухман, Анна Маленька; решта дрібними датками.

Зіставлення: зо вступу $148.25, зо збірки на галі $284.41, а це робить разом $432.41.

Під моральним оглядом У. Ц. Рада в минулому році держалась достойно, бо не було видно поважніших терть між 22 організаціями, які входять в склад Ради, а навпаки, було видно співпрацю та толеранцію церковних чи партійних угруповань. Під фінансовим оглядом 1937 рік дописав не найкраще, що треба приписати безробіттю. Всеж таки, не зважаючи на тяжкі часи, загальний річний прихід У. Ц. Ради за минулий рік виносив $750.02, з чого увесь чистий прихід (як це вже було подано раньше) вислано на потреби Рідного Краю.

о. д-р. В. Клодницький,
пресовий референт.

Циган і св. Николай.

Циган закинув вудку у ріку і молиться:

„Святий Миколаю, дай, щоб я зловив велику рибу, а поставлю тобі свічку на лікоть велику..."

Ще не скінчив, як риба стала шарпати вудкою. Тягне циган із усієї сили й витягає величезного коропа. Вкидає його у цебрик і каже:

— Святий Николаю, свічка на лікоть, то таки завелика, та я таки поставлю свічку на яких три цалі.

В цій хвилині риба підскочила та впала у воду.

— Святий Миколаю! — скрикнув циган — я лише так жартую, а ти вже...

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(105)

Льви, коли ситі, не дуже кваплються нападати на інші живучі сотворіння. В цьому випадку лев був також ситий і можливо він був би зіґнорував Сборова, якби той не зачав утікати. Та льви страшенно ненавидять боягузів. Коли вони побачать якесь сотворіння, що наповнене страхом, вони зараз хочуть його розірвати. Сборов утікав так довго, доки не впав.

Продираючись поспішно крізь нетри, Тарзан занюхав запах льва. А з іншої сторони дійшов до нього запах чоловіка. Тарзан відразу зупинився, бо присутність льва і чоловіка звичайно все кінчиться конфліктом. Тарзан дуже добре собі уявляв цей конфлікт. За малу хвилину він почув рев сердитого льва. Далі побачив білого чоловіка, а за ним самого льва.

Тарзан чимдуж попрямував на поміч цьому чоловікові. Це був Сборов, який з переляку впав на землю і вже не підносився, а тільки чекав, коли його розірве лев. Тарзан не мав такого жалю до людей, як це звикли мати звичайні люди. Він, що правда, майже все їх рятував, але коли котрийсь із них згинув у пазурах дикого звіра, то Тарзан тим мало журився.

Та в цьому випадку Тарзан рішив за всяку ціну врятувати цього чоловіка. Бо він слушно сподівався, що цей білий чоловік походить з того гурта, що враз з Джейн заблукався в нетрах. Тарзан учас загородив львові дорогу. Він зіскочив з галузи саме в тій хвилині, коли лев уже добирався до напів зімлілого Сборова.